

Monitoring branżowy

Analizy Sektorowe

21 kwietnia 2022

Implikacje rosyjskiej agresji na Ukrainę dla sektora stali

PODSUMOWANIE:

- **Konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę dla sektora stalowego w Polsce są poważne i wpływają na każdy element łańcucha produkcji stali.**
- **Rosja i Ukraina są czołowymi eksporterami stali na świecie.** W 2020 były na, kolejno, 1. i 4. miejscu na świecie pod względem wartości wyeksportowanej stali mimo, że odpowiadają łącznie za jedynie ok. 3% światowej produkcji.
- **Rosyjski i ukraiński eksport produktów stalowych skupia się głównie na półproduktach stali, stali surowej i wyrobach płaskich.**
- **Polska cechuje się deficytem stali surowej, który jest zaspokajany importem.**
- **Dla Polski Rosja i Ukraina są jednymi z najistotniejszych dostawców stali i produktów stalowych.** Ukraina jest również niezwykle ważnym kierunkiem importowym w przypadku rudy żelaza (80%). Dla Polski dość ważnym kierunkiem importu jest również Białoruś, która nie odgrywa dużej roli na rynku światowym.
- **Ukraina, Rosja i Białoruś miały duży udział w dostawach drutu, prętów, wyrobów płaskich oraz profili i rur do Polski.**
- **Aktualnie cały rosyjski i białoruski sektor produkcji stali i żeliwa jest objęty sankcjami.** Wyłączone z sankcji są jedynie niektóre surowce – w tym ruda żelaza.

Departament Analiz Ekonomicznych
www.pkobp.pl/centrum-analiz

 [@PKO_Research](https://twitter.com/PKO_Research)

Zespół Analiz Sektorowych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

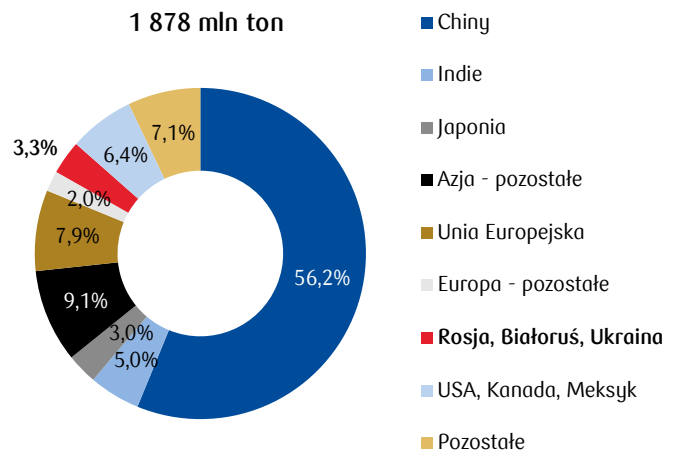
Maciej Rozkrut
tel. 22 521 87 89

Znaczenie Rosji, Białorusi i Ukrainy na rynku stali

- **Zarówno Rosja, jak i Ukraina, są ważnymi graczami na światowym rynku stali. Ich znaczenie jest mniej widoczne w produkcji stali, a mocniej w handlu.**
- **Udział Rosji, Białorusi i Ukrainy w produkcji stali surowej wynosi ok. 3,3%. Na początku wieku udział ten był większy – ok. 11%, ale systematycznie spadał wraz z dynamicznie rosnącą produkcją w Chinach. Znaczenie Białorusi na światowym rynku stali jest relatywnie niewielkie.**
- **Rosja i Ukraina są jednymi z największych eksporterów netto stali na świecie. Polska z kolei jest jednym z głównych importerów netto stali.**
- **Najważniejszymi produktami eksportowanymi z Rosji i Ukrainy są półprodukty stali (kęsy, kęsiska i słaby) i stal surowa oraz produkty płaskie.**

- Wartość dostarczanych produktów stalowych i stali z Rosji do Unii Europejskiej w 2020 wyniosła ok. 4,2 mld USD. Do UE trafiało ok. 22% eksportu rosyjskiego sektora stalowego, a import z Rosji stanowił ok. 5% importu UE. Dostawy obejmowały przede wszystkim półprodukty z żeliwa i stali niestopowej, wyroby walcowane płaskie niepokryte i żelazostopy.
- Ukraina również była istotnym kierunkiem dostaw dla Unii Europejskiej – łączna wartość dostaw stali i produktów stalowych w 2020 wyniosła ok. 2,8 mld USD, z tego najwięcej, ok. 34%, stanowiły półprodukty stali.
- Dostawy stali z Rosji i Ukrainy spadły wraz z wybuchem wojny o ok. 85-90%. ArcelorMittal wstrzymał produkcję stali w zakładach w Krzywym Rogu z początkiem marca. Działalność huty została wznowiona miesiąc później. Konglomerat Metinvest wygasił produkcję w Mariupolu (Ilyich i Azovstal) i Zaporozżu, pozostawiono produkcję w zakładach Kamet (rejon Dnipropetrowska) i w kopalniach rudy żelaza w Krzywym Rogu.

Wykres 1. Główni producenci stali surowej w 2020

Źródło: World Steel Association, PKO Bank Polski

Tabela 1. Najwięksi światowi eksporterzy netto stali w 2018 i 2020

kraj	Eksport netto (mln ton)		
	2018	2020	zmiana
1 Rosja	27,0	26,4	-0,6
2 Japonia	29,8	24,8	-5,0
3 Korea Południowa	15,1	16,1	1,0
4 Ukraina	13,5	13,9	0,4
5 Chiny	54,4	13,5	-40,9
6 Indie	2,1	12,1	10,0
7 Brazylia	11,6	8,7	-2,9
8 Turcja	5,8	6	0,2
9 Egipt	bd	4,4	bd
10 Niemcy	bd	3	bd

Źródło: World Steel Association, PKO Bank Polski

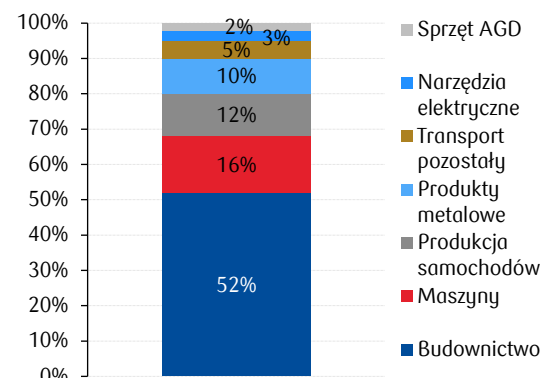
Tabela 2. Najwięksi światowi importerzy netto stali w 2018 i 2020

kraj	Import netto (mln ton)		
	2018	2020	zmiana
1 USA	23,1	13,6	-9,5
2 Unia Europejska	16,5	10,0	-6,5
3 Arabia Saudyjska	bd	7,2	bd
4 Filipiny	9,1	6,6	-2,5
5 Wietnam	8,7	6,6	-2,1
6 Polska	6,0	5,6	-0,4
7 Indonezja	7,9	4,2	-3,7
8 Izrael	3,0	3,3	0,3
9 Bangladesz	3,0	2,5	-0,5
10 Uzbekistan	bd	2,5	bd

Źródło: World Steel Association, PKO Bank Polski

- Istotne znaczenie dla europejskiej produkcji stali metodą wielkopiecową mają dostawy koksu z Rosji. Kierunek ten odpowiada za ok. 58% łącznego importu tego surowca do UE, czyli ok. 20% konsumpcji koksu w 2020. W produkcji koksu UE bazuje w zdecydowanej większości na dostawach węgla koksującego spoza Wspólnoty, w tym również z Rosji (10% udział w imporcie). Już przed rosyjską agresją na Ukrainę transporty węgla koksującego dla portów w zachodniej Rosji były ograniczane ze względu na małą wolną przepustowość kolei. W marcu problemy te się nasiliły, a dodatkowo europejscy odbiorcy musieli uwzględnić dodatkowo ryzyko takich transportów z Rosji (sankcje finansowe, droższe ubezpieczenie).
- Braki produktów stali i wyższe ceny prawdopodobnie najmocniej odczują przedsiębiorstwa z sektora budownictwa, a także produkcji samochodów i maszyn. W mediach pojawiają się informacje o brakach blach i gwoździ, szczególnie gwoździ paletowych.

Wykres 2. Wykorzystanie stali na świecie

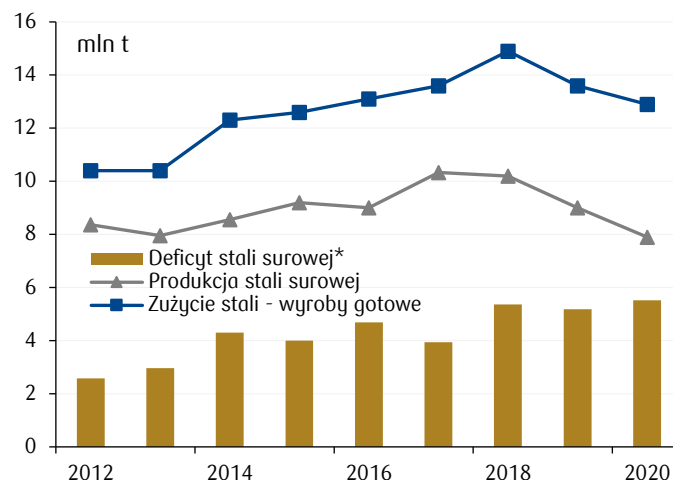

Źródło: World Steel Association, PKO Bank Polski

Produkcja stali w Polsce a handel zagraniczny

- W latach 2012-2018 konsumpcja wyrobów stalowych w Polsce dynamicznie rosła w średnim tempie 6,2% rocznie. W 2019 i 2020 nastąpiło znaczne pogorszenie koniunktury, przede wszystkim w związku z mniejszą konsumpcją z branży motoryzacyjnej. Na wysokim poziomie utrzymywał się, zaspokajany importem, deficyt stali surowej na polskim rynku.
- Ukraina jest dla Polski niezwykle ważnym kierunkiem dostaw rudy żelaza, podstawowego surowca produkcji stali metodą wielkopiecową. Trafia stamtąd aż ok. 80% importowanej rudy. Tak duży udział Ukrainy wynika z bliskości geograficznej i Linii Hutniczej Szerokotorowej (LHS) umożliwiającej transport rudy bez konieczności przeładunku na transport wąskotorowy. Podaż surowca może ewentualnie zostać w średnim terminie zastąpiona dostawami z innych kierunków świata – głównymi eksporterami rudy żelaza są Australia i Brazylia, a w Europie (poza Rosją i Ukrainą) Szwecja. Łączny import rudy żelaza do Polski w 2020 wart był 38,6 mld zł.

Wykres 3. Rynek stali w Polsce

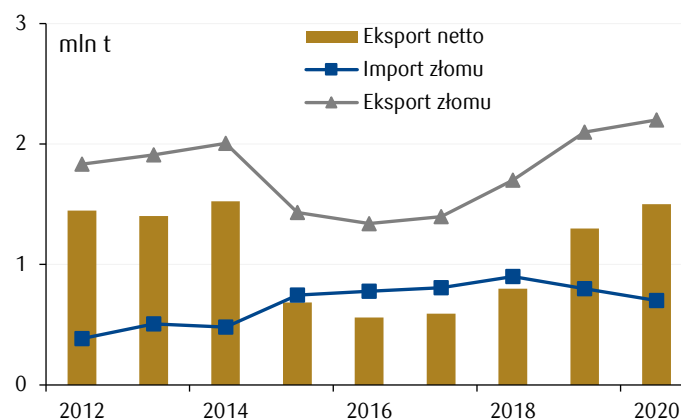
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Tabela 3. Polski handel zagraniczny stalą w 2020

Import ogółem (mld EUR)	22,9	Eksport ogółem (mld EUR)	11,3
Niemcy	23%	Czechy	23%
Włochy	9%	Niemcy	21%
Czechy	8%	Słowacja	7%
Ukraina	7%	Węgry	5%
Rosja	7%	Litwa	5%
Słowacja	7%	Włochy	4%
Belgia	5%	Austria	3%
Francja	3%	Rumunia	3%
Austria	3%	Ukraina	3%

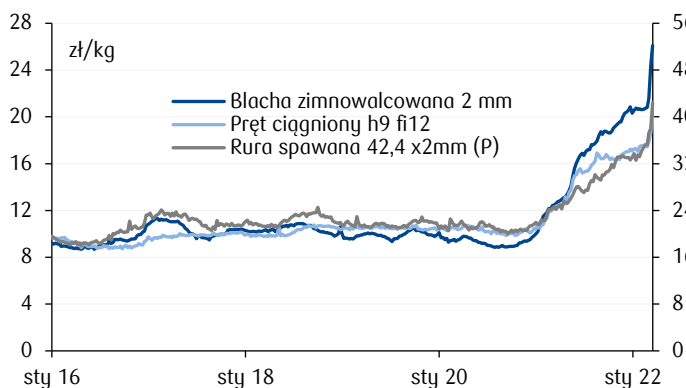
Źródło: Eurostat - CPA 2.1 (kody 241, 242, 243), PKO Bank Polski

Wykres 4. Rynek złomu w Polsce

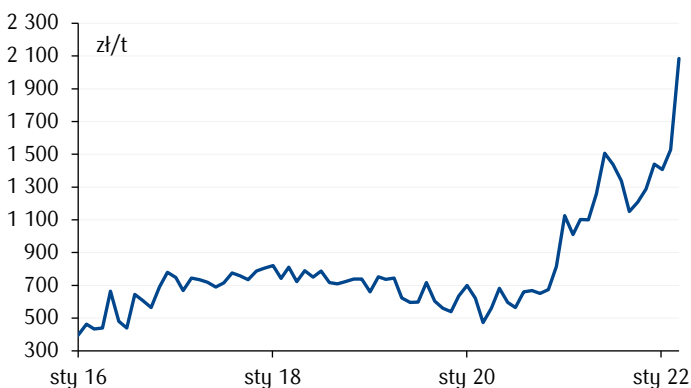
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Wykres 9. Notowania wybranych produktów stalowych na rynku polskim

Źródło: stalenierdzewne.pl, PKO Bank Polski

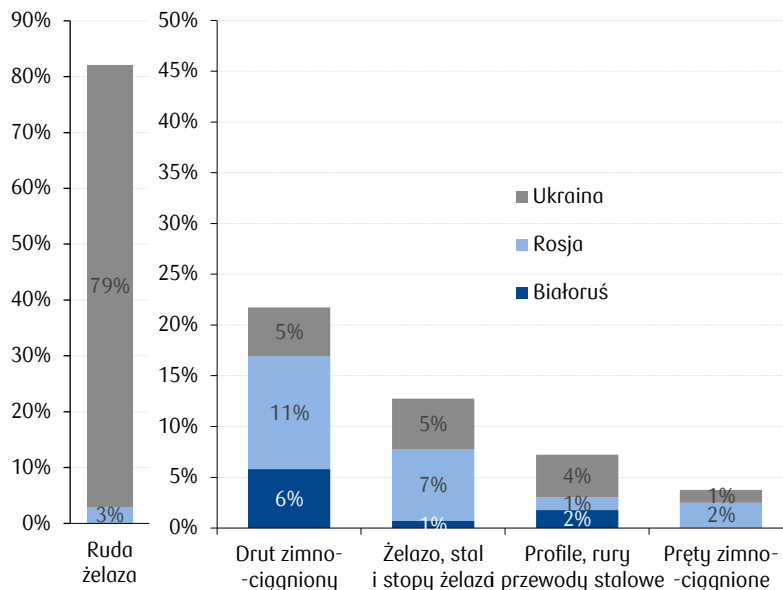
Wykres 10. Notowania złomu N10 na rynku polskim

Źródło: IPHGZ, PKO Bank Polski

- Polski import stali i produktów stalowych z Rosji był wart w 2020 ok. 0,5 mld EUR i miał udział w łącznych dostawach tych produktów na poziomie 6%. W przypadku dostaw z Ukrainy analogiczne wartości to ok. 0,4 mld EUR i 5%. Rosja, Ukraina i Białoruś mają istotny udział w dostawach stali surowej, drutu, prętów i profili oraz rur stalowych do Polski.
- Na początku marca sankcjami został objęty Aleksiej Mordaszow – rosyjski oligarcha i główny akcjonariusz Siewierstal, jednego z największych producentów stali w Rosji. Działanie to zakończyło import stali z tego koncernu. W podobnym czasie unijnymi sankcjami został objęty sektor stalowy w Białorusi.
- Unia Europejska 12 marca rozszerzyła sankcje na cały rosyjski sektor produkcji żelaza i stali. Jednocześnie zwiększono kwoty importowe dla innych państw, aby zmniejszyć negatywne skutki sankcji dla rynku UE. Jednym z głównych beneficjentów tej zmiany jest Turcja. Sankcjami nie jest objęty import rudy żelaza (oraz tytanu, niklu, palladu, miedzi i aluminium) z Rosji.

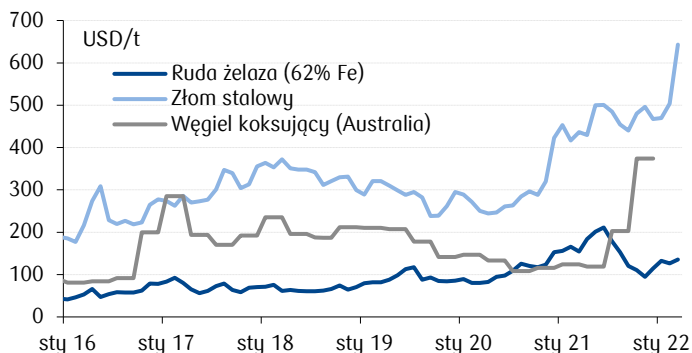
Wykres 5. Udział Rosji, Ukrainy i Białorusi w dostawach do Polski w 2020 wybranych grup łańcucha produkcji produktów stalowych

Źródło: Eurostat - CPA 2.1, PKO Bank Polski

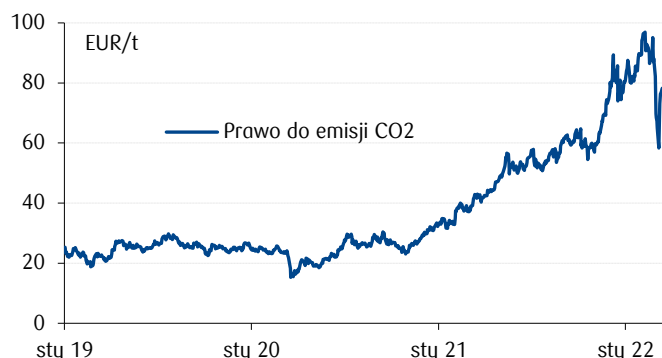
- Wojna rosyjsko-ukraińska zaburzyła łańcuch produkcji gazów technicznych. Produkcja stali (metodą wielkopiecową) i żeliwa wpływa też pośrednio na inne sektory za sprawą wielkoskalowej separacji powietrza. Dzięki temu procesowi (i dalszemu procesowaniu gazów) otrzymywane są przemysłowe ilości gazów szlachetnych. Ukraina odpowiada za połowę dostarczanego producentom układów scalonych neonu. W Ukrainie produkowane były również takie gazy techniczne, jak argon i krypton (gazy używane w żarówkach, czy wypełnianiu szyb zespolonych w nowoczesnych oknach) oraz ksenon (optyka oświetleniowa, medycyna).
- Od połowy 2020 ceny wyrobów stalowych zaczęły dynamicznie rosnąć. Przyczyniły się do tego wyższe ceny rudy żelaza i złomu stalowego. W 2021 silne wzrosty ceny notował węgiel koksujący. Głównym powodem takich tendencji cenowych było utrzymanie przez Chiny produkcji stali (w większości metodą wielkopiecową) na wysokim poziomie nawet w trudnym 2020. Przyczyniło się to do zmniejszenia relatywnej opłacalności produkcji stali metodą wielkopiecową w stosunku do metody EAF (łuku elektrycznego). Początek 2022 to z kolei okres bardzo dynamicznych wzrostów cen złomu. Widoczne jest to również na rynku lokalnym. **Wybuch wojny rosyjsko-ukraińskiej wywołał dalsze, bardzo dynamiczne, kilkudziesięcioprocentowe wzrosty cen wyrobów stalowych. Występują również fizyczne braki niektórych produktów stalowych.**

Wykres 6. Notowania głównych surowców na rynkach światowych

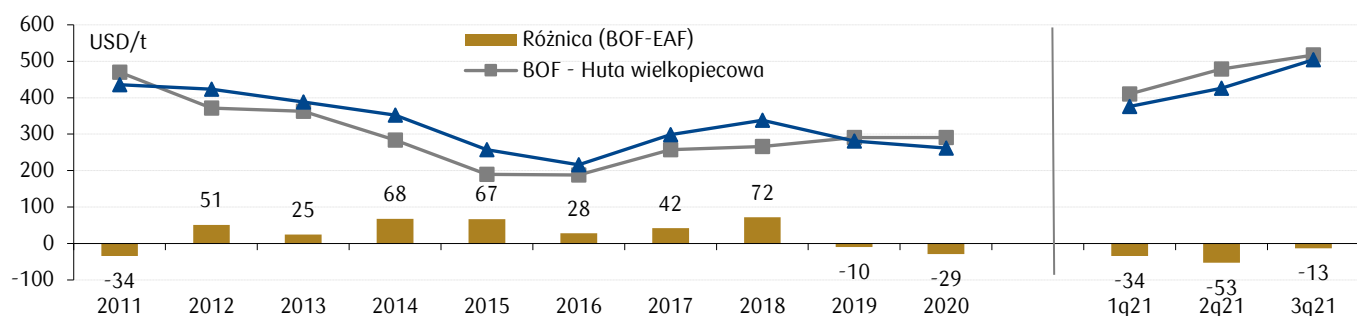
Źródło: Bloomberg, PKO Bank Polski

Wykres 7. Ceny praw do emisji CO2

Źródło: Bloomberg, PKO Bank Polski

Wykres 8. Szacunkowy koszt wytworzenia stali w technologii BOF i EAF

Źródło: Cognor, PKO Bank Polski

Tabela 4. Kierunki importu w najważniejszych grupach stali i produktów ze stali w 2020 do Ukrainy

	Pozostałe artykuły z żeliwa lub stali	Wkręty, śruby, nakrętki i inne	Wyroby walcowane płaskie powlekane lub pokryte	Konstrukcje i części do konstrukcji stalowych	Rury, przewody rurowe i profile drążone
Chiny	32%	5%	43%	14%	6%
Polska	17%	27%	13%	10%	3%
Turcja	13%	19%	4%	5%	1%
Słowacja	11%	1%	0%	1%	1%
Niemcy	4%	10%	9%	13%	1%
Korea	4%	0%	1%	1%	2%
Serbia	3%	0%	0%	0%	0%
Pozostali	84%	62%	69%	45%	12%
Razem (mld USD)	0,44	0,13	0,11	0,11	0,09

Źródło: Comtrade - HS, PKO Bank Polski

Tabela 5. Kierunki eksportu w najważniejszych grupach stali i produktów ze stali w 2020 z Ukrainy

	Półprodukty z żeliwa lub stali niestopowej	Wyroby walcowane płaskie niepokryte	Surówka żeliwa i stali	Żelazostopy	Rury, przewody rurowe i profile drążone
Włochy	26%	1%	5%	13%	8%
Turcja	17%	18%	6%	13%	5%
Chiny	9%	5%	22%	13%	1%
Arabia Saudyjska	8%	3%	0%	0%	2%
Bułgaria	7%	0%	0%	1%	2%
Indonezja	6%	0%	0%	1%	0%
Egipt	3%	4%	0%	3%	3%
USA	0%	0%	58%	0%	10%
Polska	0%	8%	1%	7%	4%
Pozostali	25%	61%	8%	48%	66%
Razem (mld USD)	2,75	1,60	0,92	0,66	0,45

Źródło: Comtrade - HS, PKO Bank Polski

Tabela 6. Kierunki importu w najważniejszych grupach stali i produktów ze stali w 2020 do Rosji

	Pozostałe artykuły z żeliwa lub stali	Wkręty, śruby, nakrętki i inne	Wyroby walcowane płaskie powlekane lub pokryte	Konstrukcje i części do konstrukcji stalowych	Rury, przewody rurowe i profile drążone
Chiny	19%	42%	22%	21%	25%
Niemcy	16%	11%	7%	16%	3%
Włochy	10%	5%	3%	5%	2%
USA	8%	3%	0%	0%	2%
Ukraina	6%	0%	0%	7%	7%
Francja	3%	4%	2%	1%	1%
Białoruś	3%	6%	1%	14%	6%
Pozostali	36%	30%	65%	35%	54%
Razem (mld USD)	1,23	0,83	0,76	0,70	0,61

Źródło: Comtrade - HS, PKO Bank Polski

Tabela 7. Kierunki eksportu w najważniejszych grupach stali i produktów ze stali w 2020 z Rosji

	Półprodukty z żeliwa lub stali niestopowej	Wyroby walcowane płaskie niepokryte	Surówka żeliwa i stali	Odpady i złom	Wyroby żelaza w formie brył i granulek
Taiwan	29%	2%	0%	0%	0%
Meksyk	12%	2%	0%	0%	0%
Turcja	8%	21%	26%	49%	1%
Belgia	8%	2%	0%	0%	10%
Chiny	6%	1%	18%	0%	27%
Białoruś	0%	5%	2%	20%	6%
Włochy	2%	4%	15%	0%	21%
USA	2%	0%	32%	0%	1%
Polska	0%	9%	2%	1%	1%
Pozostali	34%	53%	4%	30%	32%
Razem (mld USD)	4,9	2,6	1,3	1,3	0,9

Źródło: Comtrade - HS, PKO Bank Polski

Department Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
t: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak piotr.bujak@pkobp.pl 22 521 80 84

Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Michał Kolesnikow (Kierownik)	michal.kolesnikow@pkobp.pl	22 521 81 23
Aleksandra Balkiewicz-Żerek	aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl	22 521 56 59
dr Mariusz Dziwulski	mariusz.dziwulski@pkobp.pl	22 521 81 88
Piotr Krzysztofik	piotr.krzysztofik@pkobp.pl	22 521 81 25
Maciej Rozkrut	maciej.rozkrut@pkobp.pl	22 521 87 39
Anna Senderowicz	anna.senderowicz@pkobp.pl	22 521 81 24
Karolina Sędzimir	karolina.sedzimir@pkobp.pl	22 521 81 28

Zespół Analiz Nieruchomości

analizy.nieruchomosci@pkobp.pl

Wojciech Matysiak (Kierownik)	wojciech.matysiak@pkobp.pl	22 521 51 80
dr Agnieszka Grabowiecka-Łaszek	agnieszka.grabowiecka-laszek@pkobp.pl	22 521 81 22
Aleksandra Majek	aleksandra.majek@pkobp.pl	22 521 80 84
Marcin Morawiecki	marcin.morawiecki@pkobp.pl	22 521 72 24
Katarzyna Piętka-Kosińska	katarzyna.pietka-kosinska@pkobp.pl	22 521 65 15

Zespół Analiz Makroekonomicznych

analizy.makro@pkobp.pl

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na **Twitterze** oraz na stronie internetowej **Centrum Analiz PKO Banku Polskiego**:

Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził(a): Michał Kolesnikow

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach.

Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych.

Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy.

Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.